

Kısa Bilgiler

Kişiden kişiye göre de-
ğişen, farklılık gösteren
ifadeler **öznel anlamdır.**

Kişiden kişiye farklılık
göstermeyen, herkesçe ka-
bul edilen ifadeler **nesnel
anlamdır.**

Bir sonucun gerçekleş-
mesinde bir neden varsa
bu **neden-sonuç anlamlı
cümledir.**

Bir sonucun gerçekleş-
mesi için amaç varsa
bu **amaç-sonuç anlamlı
cümledir.**

www.yeninesilturkce.com

Koşul cümlelerinde
eylem veya durumun
gerçekleşmesi **bir şarta**
bağlıdır.

Bir durum veya olayla il-
gili olumlu değerlendirme
yapmak **olumlu eleştiridir;**
olumsuz değerlendirme-
de bulunmak **olumsuz
eleştiridir.**

**Yeni
Nesil
Türkçe**

TÜRKÇE ÇALIŞMA KAĞITLARI

CÜMLEDE ANLAM

**AŞAĞIDAKİ TABLODA YER ALAN CÜMLELERİ ÖZNEL-NESNEL ÖZELLİKLERİNE
GÖRE DEĞERLENDİRİN.**

Cümleler	Öznel	Nesnel
Güneş, sıcak yüzünü göstermeye başladı.		
Pandemi, bütün dünyayı etkiledi.		
Asya Kıtası en kalabalık yerdir.		
Anlatımı oldukça sıkıcıydı.		
Kahramanmaraş, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndedir.		
Kapıcı sabah siparişleri almayı unuttu.		
Öğretmen dersi komik anlatıyordu.		

**AŞAĞIDAKİ CÜMLELERİ SEBEP-SONUÇ / AMAÇ-SONUÇ İLİŞKİSİNE GÖRE
DEĞERLENDİRİN.**

Cümleler	Neden-Sonuç	Amaç-Sonuç
Kar yağdığından her yer bembeyaz olmuştu.		
Seni anlamak için kursa yazılacağım.		
Çok kızdığı için morali bozuldu.		
Üzgündü çünkü sınavı kaybetmiş.		
Bağlama öğrenmek amacıyla dersler almaya başladı.		
Eve vardı onu görmek için.		
Sevgilisine kavuşmak istediğinden her şeyi göze aldı.		
Çok TV izlediğinden gözleri ağrıyordu.		

AŞAĞIDAKİ CÜMLELERDE KOŞUL ANLAMI TAŞIYANLARI BELİRTİN.

Cümleler	Koşul Anlamı Var.	Koşul Anlamı Yok.
İşimi bitirirse bizimle ilgilenecek.		
Ödev yapmadıysa banane.		
Ders çalıştıkça konuyu anlarsın.		
Bize geldiğinde haber ver.		
Sözümüzü dinledi mi sorun kalmaz.		

**AŞAĞIDAKİ CÜMLELERİN HANGİLERİNDE OLUMLU ELEŞTİRİ, HANGİLERİNDE
OLUMSUZ ELEŞTİRİ OLDUĞUNU BELİRTİNİZ.**

Cümleler	Olumlu Eleşt.	Olumsuz Eleşt.
Şair duygularını bize hissettiren kelimelerle anlatmış.		
Çok monoton geçen bir hayatı vardı.		
Garip ve sıkıcı görünüşünün altında da kötü bir karakter çıktı.		
Benzetlemelerdeki çarpıcı ifadeler okuyucuyu etkilemiş benziyor.		
Sürükleyici bir roman kaleme alan yazarın bu kitabı da çabucak bitti.		
Sanatı, sanatçının hayatından bağımsız düşünen zinhineye acıyorum.		
Onca absürt espri bir araya gelince absürt fakat dikkat çekici bir gösteriye dönüşmüş.		

Kişinin bir eylemi yapma yeterliliğine sahip olduğu halde yapmamasından duyduğu üzüntüyü dile getiren cümleler **hayıflanmadır**.

Önceki bilgilerden, tecrübelerden hareketle herhangi bir olaydan önce verilen olumlu veya olumsuz yargıyı anlatan cümlelere **önyargılı cümle** denir.

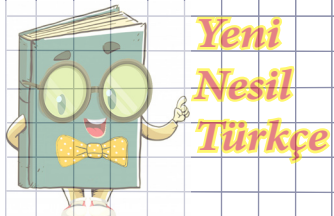
En az iki farklı nesnenin ya da kavramın ortak bir nitelikle (özellikle) ilgili olarak birbirlerine karşı durumlarını belirlemeye **karşılaştırma** denir.

www.yeninesilturkce.com

Herhangi bir olayın, durumun gerçekleşme veya gerçekleşmeme durumunu olasılıklarla anlatan cümlelere **ihtimal cümlesi** denir.

Bir sorunu çözmek, bir amaca ulaşmak, bir durumdan daha iyi durumlara ulaşmak için yol gösterici fikirlere **öneri** denir.

Gerçekleşmemiş bir durumu veyal olayı, gerçekleşmiş kabul edip one göre hüküm veren cümlelere **varsayım cümleleri** denir.

**Yeni
Nesil
Türkçe**

CÜMLEDE ANLAM

AŞAĞIDAKİ CÜMLELERİ ANLAM ÖZELLİKLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİN.

Cümleler	Hayıflanma	Önyargı	Karşılaştırma	İhtimal	Öneri	Varsayım
Tut ki ben sınavı kazandım.						
Bence bu golü kaçırmaz.						
Bu işi hayatta yapamaz.						
Sınıfının en iyisiydi.						
Diyelim ki yağmur yağdı.						
Sen bu yemeği daha iyi yaparsın.						
İmkanım varken o işi yapmalıydım.						
Önce dersi bitirip sonra oyun oynasanız daha iyi olur.						
Bu eseri okuyucu beğenmeyecektir.						
Sen ağbinden daha akıllısın.						
Hafta sonu sinemaya da gidebilirsiniz.						
Keşke ben de size eşlik etseydim.						
Bu mevsimde Urfa yanmış olmalı						

Aşağıdaki Doğrudan Anlatım Verilen Cümleleri Dolaylı Anlatıma Çevirin.

Doğrudan Anlatım:

Atatürk şöyle der: Hayatı ve özgürlüğü için ölümü göze alan bir millet asla yenilmez.

Dolaylı Anlatım:

Doğrudan Anlatım. Kendini küçük görmeyi bırak. Sen yürüyen evrensin, der Mevlana

Dolaylı Anlatım:

Doğrudan Anlatım: Annem çabuk eve gel, dedi.

Dolaylı Anlatım:

Aşağıdaki cümleleri betimleyici bir ifadeye dönüştürün.

“Araba, beş saatlik yolculuktan sonra köye vardı. İçinden üç kişi çıktı. Burayı bildikleri belliydi. Tepedeki bir eve doğru gittiler.”

“Tavşan ormanda yavrusunu aramaya koyuldu. O sırada bir baykuş gördü. Baykuş onu nehre yönlendirdi.”

Kısa Bilgiler

Birinin sözü değiştirmeden direkt verilirse **doğrudan anlatım**, genellikle sondaki ifadesi biraz değiştirilirse **dolaylı anlatım** denir.

Betimleme, gördüklerini sözcüklerle resmetmedir. Okuyan kişinin zihninde canlandırma yapmadır.

Üslup cümleleri, anlatıcının, eserini nasıl anlattığıyla ilgilidir.

www.yeninesilturkce.com

İçerik cümleleri, anlatıcının, eserinde "ne" anlattığıdır.

Türkçede yaklaşık on bin civarında deyim, on dört bin civarında atasözü vardır.

Yeni Nesil Türkçe

TÜRKÇE ÇALIŞMA KAĞITLARI

CÜMLEDE ANLAM

Aşağıdaki cümlelerin hangilerinin ererin içeriğiyle, hangilerinin de üslupla(anlatımla) ilgili olduğunu belirtin.

Cümleler	İçerikle İlgili	Üslupla İlgili
Son hikayesinde İstanbul'un kenar semtlerinde oturan yoksul çocuklarına değinmiş yazar.		
Yoksul çocukların hayatlarını anlatırken kullandığı yöresel ifadeleri olduğu gibi aktarmış.		
Çocuklar gün içinde hem okula gidiyor hem de sokaklarda çalışıp eve ekmek götürüyor.		
Babalarının inşatlarda amelelik yaptığı, annelerin sürekli ev işleriyle ilgilendiğinden bahsediyor.		
Annelerin çoğu Türkçe bilmiyor, kendi aralarında hep Kürtçe konuşuyor, yeni dile hakim olmadıklarını yazarın anlatımında da görüyoruz.		

Aşağıdaki cümlelerde tanım anlamı taşıyan cümleleri belirtin.

Cümleler	Tanım Anlamı Var.	Tanım Anlamı Yok.
Sessizlik, insanın içinde hissettiğidir.		
İnsan, hayatıyla ve yaşadıklarıyla anılır.		
Gül, kokan ve insanı mutlu edendir.		
İsmi niteleyen sözcüklere sıfat denir.		
Bilgisayarda bilgi işlemler yapılır.		
Hayat, tüm zorluklara rağmen devam ediyordu.		

En son okuduğunuz bir eseri üslup ve içerik bakımından değerlendirin.

Okuduğunuz Eserin Adı:

İçerik Değerlendirmesi:

Üslup Değerlendirmesi:

CÜMLEDE ANLAM-ÇALIŞMA KAĞIDI CEVAPLARI

AŞAĞIDAKİ TABLODA YER ALAN CÜMLELERİ ÖZNEL-NESNEL ÖZELLİKLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİN.

Cümleler	Öznel	Nesnel
Güneş, sıcak yüzünü göstermeye başladı.	*	
Pandemi, bütün dünyayı etkiledi.		*
Asya Kıtası en kalabalık yerdir.		*
Anlatımı oldukça sıkıcıydı.	*	
Kahramanmaraş, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ndedir.		*
Kapıcı sabah siparişleri almayı unuttu.		*
Öğretmen dersi komik anlatıyordu.	*	

AŞAĞIDAKİ CÜMLELERİ SEBEP-SONUÇ / AMAÇ-SONUÇ İLİŞKİSİNE GÖRE DEĞERLENDİRİN.

Cümleler	Neden-Sonuç	Amaç-Sonuç
Kar yağdığından her yer bembeyaz olmuştu.	*	
Seni anlamak için kursa yazılacağım.		*
Çok kızdığı için morali bozuldu.	*	
Üzgündü çünkü sınavı kaybetmiş.	*	
Bağlama öğrenmek amacıyla dersler almaya başladı.		*
Eve vardı onu görmek için.		*
Sevgilisine kavuşmak istediğinden her şeyi göze aldı.		*
Çok TV izlediğinden gözleri ağrıyordu.	*	

AŞAĞIDAKİ CÜMLELERDE KOŞUL ANLAMI TAŞIYANLARI BELİRTİN.

Cümleler	Koşul Anlamı Var.	Koşul Anlamı Yok.
İşimi bitirirse bizimle ilgilenecek.	*	
Ödev yapmadıysa banane.		*
Ders çalıştıkça konuyu anlarsın.	*	
Bize geldiğinde haber ver.	*	
Sözümüzü dinledi mi sorun kalmaz.	*	

AŞAĞIDAKİ CÜMLELERİN HANGİLERİNDE OLUMLU ELEŞTİRİ, HANGİLERİNDE OLUMSUZ ELEŞTİRİ OLDUĞUNU BELİRTİNİZ.

Cümleler	Olumlu Eleşt.	Olumsuz Eleşt.
Şair duygularını bize hissettiren kelimelerle anlatmış.	*	
Çok monoton geçen bir hayatı vardı.		*
Garip ve sıkıcı görünüşünün altında da kötü bir karakter çıktı.		*
Benzetmelerdeki çarpıcı ifadeler okuyucuyu etkilemişe benziyor.	*	
Sürükleyici bir roman kaleme alan yazarın bu kitabı da çabucak bitti.	*	
Sanatı, sanatçının hayatından bağımsız düşünen zihniye acıyorum.		*
Onca absürt espri bir araya gelince absürt fakat dikkat çekici bir gösteriye dönüşmüş.	*	

AŞAĞIDAKİ CÜMLELERİ ANLAM ÖZELLİKLERİNE GÖRE DEĞERLENDİRİN

Tut ki ben sınavı kazandım.: **VARSAYIM**

Bence bu golü kaçırmaz: **İHTİMAL**

Bu işi hayatta yapamaz: **ÖNYARGI**

Sınıfının en iyisiydi: **KARŞILAŞTIRMA**

Diyelim ki yağmur yağdı: **VARSAYIM**

Sen bu yemeği daha iyi yaparsın. **KARŞILAŞTIRMA**

İmkanım varken o işi yapmalıydım: **HAYIFLANMA**

Önce dersi bitirip sonra oyun oynasanız daha iyi olur: **ÖNERİ**

Bu eseri okuyucu beğenmeyecektir: **ÖNYARGI**

Sen ağbinden daha akıllısın: **KARŞILAŞTIRMA**

Hafta sonu sinemaya da gidebilirsiniz: **ÖNERİ**

Keşke ben de size eşlik etseydim: **HAYIFLANMA**

Bu mevsimde Urfa yamış olmalı: **İHTİMAL**

Aşağıdaki Doğrudan Anlatım Verilen Cümleleri Dolaylı Anlatıma Çevirin

Doğrudan Anlatım: Atatürk şöyle der: Hayatı ve özgürlüğü için ölümü göze alan bir millet asla yenilmez.

Dolaylı Anlatım: Atatürk, hayatı ve özgürlüğü için ölümü göze alan bir milletin asla yenilmeyeceği söyledi.

Doğrudan Anlatım: Kendini küçük görmeyi bırak. Sen yürüyen evrensin, der Mevlana

Dolaylı Anlatım: Kendini küçük görmeyi bıakmayı, kendisi yürüyen bir evren olarak görmemizi söylemiş Mevlana.

Doğrudan Anlatım: Annem çabuk eve gel, dedi.

Dolaylı Anlatım: Annem eve çabuk gelmemesi söyledi.

Aşağıdaki cümleleri betimleyici bir ifadeye dönüştürün.

“Araba, beş saatlik yolculuktan sonra köye vardı. İçinden üç kişi çıktı. Burayı bildikleri belliydi. Tepedeki bir eve doğru gittiler.”

“Araba, beş saatlik uzun bir yolculuktan sonra toz içinde eski harabe bir köye vardı. Arabadan ikisi erkek bir kadın çıktı. Kadın yaşlıcaydı, elinde yıpranmış bir baston vardı. Diğer ikisi siyah takım elbisesi giymişti. Gözlüklerinin ardında belki de bir heyecan, bir umut vardı. Taşlı yoldan, tepedeki kimsenin uğramadığı yıkık dökük köhne bir eve doğru gittiler.”

“Tavşan ormanda yavrusunu aramaya koyuldu. O sırada bir baykuş gördü. Baykuş onu nehre yönlendirdi.”

Anne tavşan perişan halde minik yavrusunu aramaya koyuldu. Can havliyle ormanda koşarken ormanın yaşlı ve bilgili baykuşunu gördü. Yılların eskitemediği baykuş anne tavşanı, yaşlı çınar ağaçlarının ardındaki berrak nehre yönlendirdi.”

Aşağıdaki cümlelerin hangilerinin ererin içeriğiyle, hangilerinin de üslupla (anlatımla) ilgili olduğunu belirtin.

Cümleler	İçerikle İlgili	Üslupla İlgili
Son hikayesinde İstanbul'un kenar semtlerinde oturan yoksul çocuklarına değinmiş yazar.	*	
Yoksul çocukların hayatlarını anlatırken kullandığı yöresel ifadeleri olduğu gibi aktarmış.		*
Çocuklar gün içinde hem okula gidiyor hem de sokaklarda çalışıp eve ekmek götürüyor.	*	
Babalarının inşatlarda amelelik yaptığı, annelerin sürekli ev işleriyle ilgilendiğinden bahsediyor.	*	
Annelerin çoğu Türkçe bilmiyor, kendi aralarında hep Kürtçe konuşuyor, yeni dile hakim olmadıklarını yazarın anlatımında da görüyoruz.		*

Aşağıdaki cümlelerde tanım anlamı taşıyan cümleleri belirtin.

Cümleler	Tanım Anlamı Var.	Tanım Anlamı Yok.
Sessizlik, insanın içinde hissettiğidir.	*	
İnsan, hayatıyla ve yaşadıklarıyla anılır.		*
Gül, kokan ve insanı mutlu edendir.	*	
İsmi niteleyen sözcüklere sıfat denir.	*	
Bilgisayarda bilgi işlemler yapılır.		*
Hayat, tüm zorluklara rağmen devam ediyordu.		*

En son okuduğunuz bir eseri üslup ve içerik bakımından değerlendirin.

Okuduğunuz Eserin Adı:

İçerik Değerlendirmesi: Hangi konulardan bahsediyorsa yaz.

Üslup Değerlendirmesi: Anlatımı nasıldı, sıkıcı mıydı, okurken kelimeleri anlamadın mı, yabancı sözcük çok muydu, çok betimleme mi yapmıştı...? Bunlarla ilgili yazabilirsin.